

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Faisala Husseiniho, Ph.D., v právní věci žalobce **P. O.** zastoupeného Mgr. Liborem Špundou, advokátem se sídlem Olomouc, Masarykova 795/41, proti žalovaným **a) Městskému úřadu Náměčice nad Hanou**, se sídlem Náměčice nad Hanou, Palackého nám. 3, zastoupeného Mgr. Vladimírem Dvořáčkem, advokátem se sídlem Brno, Pekařská 13, a **b) Magistrátu města Prostějov**, se sídlem Prostějov, nám. T. G. Masaryka 130/14, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaných spočívajícím v tom, že na základě oznámení žalobce doručeného dne 2. 6. 2015 o provádění nepovolené stavební činnosti stavebníka neučinili odpovídající opatření,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému a) **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.
- IV. Žalovanému b) **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Žaloba

[1] Žalobce v žalobě podané dne 31. 7. 2015 uvedl, že je vlastníkem pozemků parc. č. 2443, 2444/1 a 2444/2, vše v obci Mořice v katastrálním území Mořice, zapsaných na LV č. 526 v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu pro Olomoucký kraj, Katastrálního pracoviště Prostějov (vzhledem k tomu, že všechny nemovitosti, o nichž bude dále pojednáno, se nachází v tomtéž katastrálním území, soud již nebude v dalším textu katastrální území uvádět).

[2] Na sousedním pozemku parc. č. 2441/2 stojí rozestavěný rodinný dům ve vlastnictví Ing. M. K. (dále též „stavebník“), kterému patří i pozemky parc. č. 2441/1, 2444/3 a 2439/2. Tento rodinný dům č. p. 185 (číslo popisné bylo přiděleno v rozporu se zákonem) byl postaven na základě veřejnoprávní smlouvy č. j. MUNNH/2085/2010/Mrk uzavřené dne 3. 6. 2010 mezi Ing. M. K. a žalovaným a).

[3] Ačkoliv veřejnoprávní smlouva závazně stanovila konstrukci a umístění objektu F02 – sklad zahradního nářadí a objektu F03 – oplocení, podal stavebník k žalovanému a) žádost o vydání územního souhlasu s umístěním a provedením zcela jiného oplocení a jinak řešeného skladu zahradního nářadí, parkovacího stání a přístřešku. Žádosti byly z důvodu vyloučení se žalovaného a) pro podjatost postoupeny žalovanému b), který územní rozhodnutí vydal. Na základě odvolání Ing. M. O. byla tato územní rozhodnutí zrušena rozhodnutími Krajského úřadu Olomouckého kraje (dále též „krajský úřad“) pro jejich nezákonnost, neboť veřejnoprávní smlouva je v platnosti a účinnosti a nebyla nijak změněna a předmětná územní rozhodnutí s veřejnoprávní smlouvou kolidovala a byla s ní v rozporu.

[4] Dne 2. 6. 2015 začal stavebník na svém pozemku provádět výkopové práce, které evidentně sloužily jako základové rýhy pro oplocení a jako základy pro více obdélníkových objektů (nejméně pro dva). Stalo se tak, aniž by stavebník podal žalovanému a) jako věcně a místně příslušnému stavebnímu úřadu ohlášení stavby nebo žádost o stavební povolení. Žalobce proto dne 2. 6. 2015 oznámil žalovanému a) i žalovanému b), že na pozemcích stavebníka probíhá další nepovolená stavební činnost.

[5] Žalobce a stejně tak i vlastník sousedních pozemků parc. č. 2440/2, 2440/1, 2439/1 a 2440/3 Ing. M. O. poté informovali žalované o postupu nepovolené stavební činnosti na pozemcích stavebníka, a to např. podáními ze dne 8. 6. 2015.

[6] Žalovaný a) na tato oznámení vůbec nereagoval a zůstal až dosud nečinný, přestože je věcně a místně příslušný k výkonu stavebního dohledu a k učinění opatření zejména ve smyslu § 132 až § 134 stavebního zákona.

[7] Žalovaný b) na tato oznámení reagoval tak, že dne 4. 6. 2015 provedl kontrolní prohlídku, při které zjistil, že se na pozemcích stavebníka jedná o stavební činnost, která nebyla povolena. Dle přípisu ze dne 4. 6. 2015, sp. zn. SÚ/1234/2015-Gre, žalovaný b) vyzval stavebníka k bezodkladnému zastavení prací na stavbě. Nic dalšího však žalovaný b) neučinil a z obsahu sdělení ze dne 4. 6. 2015 není ani zcela patrné, koho vlastně žalovaný b) vyzval k zastavení stavby.

[8] Ke dni 9. 7. 2015 byla na samé hranici pozemků stavebníka parc. č. 2441/1, 2444/3 a pozemků žalobce parc. č. 2443, 2444/1 a 2444/2 dokončena betonová zeď o výšce nejméně 2,40 m nad horní stranu betonových základových pasů a na pozemku stavebníka parc. č. 2441/1 bylo postaveno parkovací stání a zděný objekt skladu nářadí a přístřešku. Žalovaní na tuto situaci stále nijak nereagují. Žalovaný b) pouze svolal na 23. 7. 2015 kontrolní prohlídku, která se nekonala pod záminkou, že stavebník je na zahraniční pracovní cestě.

[9] Napadaná stavba oplocení, parkovacího stání a zahradního skladu s přístřeškem jsou zcela nepochybně stavbami, ke kterým nebylo vydáno žádné povolení či souhlas stavebního úřadu nebo žalobce nebo jiného účastníka řízení. Tyto stavby jsou svým provedením v rozporu s veřejnoprávní smlouvou ze dne 3. 6. 2010. Pokud by měly nebo mohly být považovány napadené stavby za povolené na základě veřejnoprávní smlouvy, pak je tu pro žalobce nebezpečí v podobě § 120 odst. 1 a násl. zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „stavební zákon“), podle kterého hrozí vzniknout fikce, že tyto stavby budou nečinností stavebního úřadu považovány za dokončené a zkolaudované.

[10] Nevydání záporného rozhodnutí kterýmkoliv ze žalovaných (tj. opomenutí konat) nastoluje závadný stav, kdy žalobce je krácen zejména na svých hmotných právech jako vlastník pozemků, v jejichž bezprostřední blízkosti byla za přihlížení stavebního úřadu vybudována zcela jiná stavba, než bylo veřejnoprávní smlouvou povoleno a ohledně níž má vážné a rozumné důvody, aby taková stavba postavena nebyla, a která mj. narušuje pokojnou držbu (ve smyslu např. § 1003, § 1013, § 1020 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník) a nadto je postavena částečně i na jeho pozemku.

[11] Vzhledem k výše uvedenému žalobce navrhl, aby soud ve vztahu k **žalovanému a)** určil, že jeho nečinnost spočívající v tom, že na základě oznámení žalobce o provádění nepovolené stavební činnosti stavebníka spočívající ve vybudování betonového zděného oplocení podél společné hranice s pozemky žalobce a ve vybudování parkovacího stání, skladu nářadí a přístřešku, neuskutečnil kontrolní prohlídku, nevyzval stavebníka k bezodkladnému zastavení stavby, nevydal rozhodnutí o zastavení prací na stavbě, nezahájil řízení podle § 129 stavebního zákona o odstranění stavby, popř. neučinil jiné odpovídající opatření, byla v rozporu se zákonem. Ve vztahu k **žalovanému b)** pak žalobce navrhl, aby soud určil, že jeho zásah spočívající v tom, že na základě oznámení žalobce o provádění nepovolené stavební činnosti stavebníka spočívající ve vybudování betonového zděného oplocení podél společné hranice s pozemky žalobce a ve vybudování parkovacího stání, skladu nářadí a přístřešku, po uskutečnění kontrolní prohlídky dne 4. 6. 2015 nevyzval stavebníka k bezodkladnému zastavení stavby, nevydal rozhodnutí o zastavení prací na stavbě, nezahájil řízení podle § 129 stavebního zákona o odstranění stavby popř. neučinil jiné odpovídající opatření, byl v rozporu se zákonem.

II. Další podání účastníků řízení

Vyjádření žalovaného a) k žalobě ze dne 2. 10. 2015

[12] Žalovaný a) uvedl, že v době podání žalobního návrhu nebyl pasivně legitimován, jelikož z důvodu podjatosti a předání věci žalovanému b) není orgánem, který by měl rozhodovat. Tento stav existoval již ke dni 22. 10. 2014, kdy je datována kupní smlouva, na základě které žalobce nabyt do vlastnictví předmětné nemovitosti. Žalobce kupoval pozemek již v době, kdy zde stály stavby. Jestliže nyní namítá porušení veřejnoprávní smlouvy, pak je tato námitka vznesena po lhůtě, kdy měla být uplatněna. S ohledem na výše uvedené navrhl, aby soud žalobu vůči němu zamítl a zavázal žalobce k náhradě nákladů řízení.

Vyjádření žalovaného b) k žalobě ze dne 21. 9. 2015

[13] Žalovaný b) shrnul průběh správního řízení a uvedl, že není ze zákona místně příslušný k řešení záležitostí v obci Mořice. Může tedy činit jen to, k čemu je zmocněn nadřízeným správním orgánem. Namítanou nečinnost neshledal ani nadřízený správní orgán, který celý proces bedlivě sleduje.

[14] Žalobce uvedl, že se stavba částečně nachází na jeho pozemku. Neuvedl však, která stavba a jakým způsobem zasahuje na jeho pozemky.

Replika žalobce ze dne 16. 10. 2015

[15] K vyjádření žalovaného a) žalobce uvedl, že mu není známo, že by byl žalovaný a) generálně vyloučen pro podjatost. Žalobce si je vědom, že byl usnesením krajského úřadu ze dne 6. 6. 2014 prošetřením nelegálních staveb na pozemcích stavebníka pověřen žalovaný b), nicméně žaloba se týká jiných staveb. Skutečnost, že se žalovaný a) dříve účelově vyloučil pro podjatost z řízení o odstranění tehdy již stojících staveb, neznamená, že se zbavil povinnosti zabývat se novou nepovolenou stavební činností.

[16] K vyjádření žalovaného b) žalobce upozornil, že výzvu ze dne 4. 6. 2015 k bezodkladnému zastavení prací žalovaný nedoručil stavebníkovi. Teprve třetí kontrolní prohlídka ze dne 25. 8. 2015 se uskutečnila a žalovaný při ní zjistil, že nepovolené stavby jsou již provedeny, a není tedy co zakazovat. Není pravdivé tvrzení, že ostatní stavební objekty povolené veřejnoprávní smlouvou ze dne 3. 6. 2010 jsou s ní v souladu. Žalovaný svou činností fakticky povolil stavebníkovi provést nepovolené stavby, které zasahují do vlastnických práv žalobce. O dodatečném povolení stavby „Oplocení, zahradní posezení, sklad a zpevněné plochy“ se již vede u žalovaného řízení pod sp. zn. SÚ/1968/2015-JUDr.Str.

[17] Žalování v době před podáním žaloby pochybili, což má za důsledek existenci dokončených nepovolených staveb.

Vyjádření žalovaného a) ze dne 10. 11. 2015 (zjevně chybně datováno 2. 10. 2015)

[18] Žalovaný a) setrval na své argumentaci. Nelze v rámci jednoho řízení, resp. i ve více

řízení dotýkajících se stejných osob, stavby i pozemku, v jedné části být podjatý a v jiné nikoli. Ve chvíli, kdy stavby stojí, je snaha o vydání rozhodnutí o zákazu jejich budování právně nemožná. Nelze zakazovat budování něčeho, co již bylo vybudováno. Úvahy, co měl a mohl který orgán v danou chvíli dělat, jsou spekulativní a irelevantní.

Vyjádření žalobce ze dne 23. 2. 2016

[19] Žalobce zdůraznil, že předmětem tohoto sporu není stavba rodinného domu stavebníka, nýbrž nečinnost žalovaného ve vztahu ke stavební činnosti stavebníka na jeho pozemku při budování staveb odlišných od již postaveného objektu rodinného domu s garáží. Žalovaný a) nebyl podjatým vůči stavebníkovi v případě staveb prováděných na pozemku parc. č. 2444/1 od 2. 6. 2015. Jednalo se o stavby teprve budované, jejichž stavba byla zahájena bez jakéhokoli povolení, a které nebyly upravené veřejnoprávní smlouvou.

[20] Žalovaný b) byl rozhodnutím krajského úřadu v rozhodné době (ke dni 2. 6. 2015) delegován pouze k řízení o odstranění stavby rodinného domu na pozemku stavebníka. Pravomoc a povinnost žalovaného a) sledovat povolenou i nepovolenou stavební činnost v okruhu jeho místní působnosti tím tedy nebyla nijak dotčena. Žalovaný a) mohl a měl zakročit operativně a ihned proti nepovolené stavbě a problematika případné podjatosti mu v tom nebrání. Přednostně totiž místně a věcně příslušný stavební úřad musí zakročit a nesmí jen nečinně přihlížet jakékoli nepovolené stavební činnosti.

[21] Žalovaný a) se v záležitosti nepovolené stavební činnosti na pozemku stavebníka ode dne 2. 6. 2015 vyloučil z plnění povinností stavebního úřadu daných mu zejména stavebním zákonem zcela záměrně a účelově proto, aby umožnil získat stavebníkovi čas.

[22] V době, kdy žalobce žádal u obou žalovaných, aby vykonali svou pravomoc a zabránili výstavbě na sousedním pozemku, která nebyla povolena stavebním úřadem ani odsouhlasena žalobcem a která fyzicky a trvale mění poměry v území a využitelnost vlastního pozemku žalobce a zhoršuje jeho vlastnosti a snižuje jeho hodnotu, oba žalovaní byli podle zákona povinni zakročit a tuto nepovolenou činnost účinným a právním postupem zastavit a zajistit přerušeni výstavby do doby, než budou v řádném řízení prozkoumány a vyhodnoceny a vyřešeny všechny aspekty stavebně technické, stavebně právní i občanskoprávní.

[23] Skutečnost, že stavební úřad žalovaného a) či přesněji řečeno jeden jeho pracovník p. B. M. v minulosti jednou pochybil a nedohlédl na dodržení veřejnoprávní smlouvy, jej jako správní orgán nezavazuje navždy pravomoci a současně povinnosti řešit i další stavby na daném pozemku daného vlastníka. Je absurdní, že p. B. M. bydlí v Mořicích, a přesto má v kompetenci právě obec Mořice a zde má dohlížet na dodržování stavebního práva a stavebního řádu.

Vyjádření žalovaného a) ze dne 11. 4. 2016

[24] Žalovaný a) se v tomto podání ohradil vůči závěrům žalobce o nezákonné činnosti žalovaného. Měl za to, že žalobce svým nepřátelským chováním přispěl k oprávněnému pocitu podjatosti. Žalobce si navíc odporuje, když na jedné straně podjatost žalovaného

zpochybňuje a na straně druhé uvádí, že pan B. M. není schopen věc odborně vést. Žalovaný a) odmítl tvrzení, že celý proces byl veden záměrně tak, aby vznikl časový prostor na nepovolenou stavbu.

Vyjádření žalobce ze dne 6. 5. 2016

[25] Žalobce zopakoval, že povinnost žalovaného a) dohlížet na dodržování veřejnoprávní smlouvy ze dne 3. 6. 2010 není nijak dotčena otázkou podjatosti. Bylo jeho povinností zjistit nesrovnalosti a učinit neprodleně opatření k zastavení nepovolené stavební činnosti. Teprve následné řízení o odstranění nepovolené stavby by řešil správní orgán, který není podjatý. Je to naopak žalovaný a), kdo nepřátelsky jedná se žalobcem.

Vyjádření žalovaného a) ze dne 30. 5. 2016

[26] Žalovaný a) setrval na své argumentaci. Uvedl, že je pochopitelné, že se cítí podjatý, když žalobce tvrdí, jak je žalovaný neschopný a špatně rozhoduje.

III. Jednání konané dne 4. 4. 2017

[27] Při jednání žalobce i žalovaní setrvali na svých dřívějších názorech. Zástupce žalobce uvedl, že podal žalobu ve chvíli, kdy ještě bylo možné zabránit dokončení stavby. Žalobce nezná důvody údajné podjatosti žalovaného a), s důvody uvedenými v přípisu žalovaného žalobce nesouhlasí. Jen proto, že byl v jedné věci vyloučen, neznamená, že je vyloučen i pro všechny stavby do budoucna. Důvod vyloučení pro podjatost tu nebyl, žalovaný a) měl probíhající stavbu zakázat.

[28] Žalovaný a) uvedl, že nebylo prokázáno pochybení, veškeré úkony činil v krátkých lhůtách a po 17. 6. 2015 již nic činit ani nemohl.

[29] Žalovaný b) uvedl, že byl pověřen řízením ohledně stavby rodinného domu stavebníka. Měl proto nejdříve za to, že je pověřen i v tomto řízení. Proto provedl kontrolní prohlídku dne 4. 6. 2015. Tento postup se ukázal nezákonným, nicméně od svého delegování dne 19. 6. 2015 začal žalovaný b) v řízení jednat a jeho činnost byla plně v souladu se zákonem.

[30] Dokazování nebylo třeba provádět, jelikož podstatné listiny byly součástí správního spisu a mezi stranami byly nesporné rozhodné skutkové okolnosti.

IV. Posouzení věci soudem

[31] Soud se v mezích žalobních bodů zabýval tím, zda lze na základě zjištěného skutkového stavu dospět k závěru o nezákonnosti zásahu žalovaných, přičemž shledal, že **žaloba není důvodná**.

IV. a) Skutkový stav

[32] Jak zejména vyplynulo ze správního a soudního spisu, dne 2. 6. 2015 obdrželi oba žalovaní podání žalobce ze dne 1. 6. 2015 označené jako „*Sdělení účastníka řízení, vlastníka p. č. 2444/1, 2444/2, 2443 v k. ú. Mořice o provádění nepovolených stavebních prací*“ (dále též „podání ze dne 2. 6. 2015“). V něm žalobce uvedl, že jsou na pozemku stavebníka prováděny nepovolené stavební práce v rozsahu, který není povolen a který je v rozporu s veřejnoprávní smlouvou. Žalobce současně žádal krajský úřad o provedení neprodlené kontroly, zda jsou přijatá opatření včasná a odpovídající závažnosti postupu stavebníka.

[33] Žalovaný a) požádal opatřením ze dne 10. 6. 2015 o provedení delegace věci z důvodu vyloučení všech pracovníků stavebního úřadu z projednávání a rozhodování věci týkající se předmětných staveb.

[34] Žalovaný b) dne 4. 6. 2015 provedl kontrolní prohlídku, na které shledal, že probíhá výstavba oplocení v rozporu s uzavřenou veřejnoprávní smlouvou a s projektovou dokumentací, která je její nedílnou součástí. Ve vztahu k provedeným základovým pasům pro stavbu dvou objektů na pozemku parc. č. 2441/1 měl důvodné podezření, že nejsou provedeny v souladu s veřejnoprávní smlouvou. Téhož dne vyzval stavebníka k bezodkladnému zastavení prací podle § 134 odst. 4 stavebního zákona na stavbách „*Oplocení z betonových pohledových tvárnic*“ a „*Dvě stavby u rodinného domu*“. O této skutečnosti se žalobce dozvěděl prostřednictvím svého zástupce dne 8. 6. 2015 (viz str. 4 a 8 žaloby).

[35] Usnesením ze dne 9. 6. 2015, č. j. PVMU 72173/2015 61, žalovaný b) pro nepřislusnost postoupil podání žalobce ze dne 2. 6. 2015 žalovanému a). O této skutečnosti žalovaný b) žalobce informoval sdělením ze dne 9. 6. 2015 (žalobci doručeno dne 17. 6. 2015).

[36] Dne 17. 6. 2015 žalobce upozornil na nečinnost dle něj věcně a místně příslušného správního orgánu - Městského úřadu Němčice nad Hanou ve věci jeho podání ze dne 2. 6. 2015.

[37] Usnesením ze dne 17. 6. 2015, sp. zn. KÚOK/55281/2015/OSR/7698, č. j. KUOK 56434/2015, pověřil krajský úřad žalovaného b) vyřízením podání žalobce ze dne 2. 6. 2015, a za tímto účelem prověřením a posouzením skutečného provedení uvedených staveb v souladu se stavebním zákonem, příp. uplatněním prostředků stavebního zákona k nápravě závadného stavu. Důvodem byla skutečnost, že žalovaný a) nebyl kvůli vyloučení všech úředních osob tohoto správního orgánu způsobilý věc projednat a rozhodnout. Usnesení bylo doručováno veřejnou vyhláškou vyvěšením na úřední desce krajského úřadu a pro informaci bylo vyvěšeno i na úřední desce Městského úřadu Němčice nad Hanou (a na elektronických úředních deskách).

[38] V návaznosti na toto rozhodnutí žalovaný a) usnesením ze dne 19. 6. 2015, č. j. MUNNH/2327/2015, postoupil věc žalovanému b).

[39] Dne 13. 7. 2015 vyzval žalovaný b) stavebníka k účasti na kontrolní prohlídce dne 23. 7. 2015, která bude provedena na stavbě „*Oplocení*“, „*Sklad zahradního nářadí*“ a „*Pergola*“. Stavebník se před konáním prohlídky telefonicky omluvil, což žalovaný b)

akceptoval a vyzval jej usnesením ze dne 23. 7. 2015 k účasti na další kontrolní prohlídce dne 13. 8. 2015 (o této skutečnosti byl žalobce informován – viz str. 4 žaloby). Již po podání projednávané žaloby se z této prohlídky stavebník opět omluvil a žalovaný b) jej vyzval usnesením ze dne 10. 8. 2015 k účasti na třetím termínu prohlídky dne 25. 8. 2015.

[40] Krajský úřad sdělením ze dne 13. 7. 2015, č. j. KUOK 65185/2015, sp. zn. KÚOK/53534/2015/OSR/7515, reagoval na podání žalobce ze dne 8. 6. 2015, ve kterém namítal nečinnost žalovaných ve věci vyřízení jeho podání ze dne 2. 6. 2015, a informoval jej o tom, že na základě usnesení krajského úřadu ze dne 17. 6. 2015 je k vyřízení podání žalobce ze dne 2. 6. 2015 věcně a místně příslušný žalovaný b). Krajský úřad neshledal, že by byl žalovaný a) či žalovaný b) nečinný. Žalovaný a) dne 10. 6. 2015, tedy po 8 dnech po obdržení podání, požádal o přidělení věci jinému správnímu orgánu z důvodu podjatosti. Žalovaný b) provedl již dne 4. 6. 2015 kontrolní prohlídku (byť nebyl v té době příslušným stavebním úřadem) a dále vykoná opakovanou kontrolní prohlídku. Pro zahájení řízení o odstranění stavby je rovněž nezbytné si obstarat všechny potřebné podklady. Proto i když od usnesení o pověření uplynuly cca 3 týdny, nejedná se v daném případě o nečinnost ve smyslu § 80 správního řádu.

[41] Sdělením ze dne 21. 7. 2015, č. j. KUOK 67200/2015, sp. zn. KÚOK/56731/2015/OSR/7515, krajský úřad reagoval na podání žalobce ze dne 17. 6. 2015, ve kterém opět namítal nečinnost žalovaných ve věci vyřízení jeho podání ze dne 2. 6. 2015. Krajský úřad ani tentokrát neshledal nečinnost žalovaného a) ani b), přičemž odkázal na závěry sdělení ze dne 13. 7. 2015. Uvedl, že ačkoli od usnesení o pověření žalovaného b) uplynuly cca 4 týdny, nejedná se v daném případě o nečinnost podle § 80 správního řádu.

[42] Dne 23. 7. 2015 usnesením č. j. PVMU 90082/2015 61, žalovaný b) zrušil výzvu k bezodkladnému zastavení prací, kterou vydal dne 4. 6. 2015, jelikož v té době nebyl příslušným stavebním úřadem k vyřízení věci a stal se jím až dne 19. 6. 2015.

IV. b) Právní hodnocení

[43] Podle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), se může každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný. V tomto typu žaloby musí tedy žalobce vymezit to, v čem spatřuje nezákonný zásah, a ze žalobního tvrzení musí být patrný též správní orgán, jemuž je tento zásah přiřčitelný. Účinky podané žaloby pak nastupují pouze ve vztahu k tvrzenému nezákonnému zásahu, který žalobce v žalobě označil.

[44] Žalobce musí v závislosti na skutkové situaci volit adekvátní obranu. Jestliže zásah trvá (trvají jeho důsledky či hrozí jeho opakování) je na místě navrhnout soudu vydání výroku na plnění (zakazujícího či příkazujícího). Pokud byl zásah před podáním žaloby ukončen, může se žalobce domáhat určení, že zásah byl nezákonný. V řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem tedy nemůže žalobce požadovat vydání určovacího výroku, že žalovaný zásah byl nezákonný, dokud tento zásah nebo jeho důsledky trvají anebo hrozí jeho

opakování. Došlo-li k ukončení zásahu (netrvá zásah, jeho důsledky ani nehrozí jeho opakování), nelze se domáhat, aby soud zakázal správnímu orgánu pokračovat v porušování žalobcova práva a přikázal mu obnovit stav před zásahem. Dojde-li ke změně skutkového stavu až v průběhu řízení před krajským soudem, je žalobce oprávněn změnit žalobní petit; správní soud změnu petitu připustí za podmínek § 95 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, užitého přiměřeně podle § 64 s. ř. s. Žalobce může již v žalobě, navrhnout eventuální petit: primárně se bude domáhat zákazu pokračování v porušování konkrétního žalobcova práva nebo příkazu obnovit stav před zásahem a eventuálně (pokud zásah v mezidobí skončí) bude požadovat určení, že zásah byl nezákonný (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2014, č. j. 1 Afs 60/2014-48; rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[45] Zákon pojem nezákonného zásahu, pokynu nebo donucení blíže nedefinuje. Jde o vcelku různorodou skupinu úkonů, které nenaplňují znaky rozhodnutí, a přesto jsou způsobilé zasáhnout do právní sféry konkrétních jedinců, přímo je zkrátit na právech (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 7. 2007, č. j. 2 Aps 1/2007-58). Může se jednat i o nečinnost správního orgánu jiného charakteru než nevydání rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2014, č. j. 2 As 127/2014-32, nebo ze dne 26. 2. 2015, č. j. 2 As 138/2014-35).

[46] Ochrana podle § 82 a násl. s. ř. s. je přitom důvodná tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky plynoucí z těchto ustanovení. Judikatura vytyčila pět dodnes aktuálních podmínek pro určení, že se jedná o nezákonný zásah: žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem správního orgánu v širším smyslu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a který byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li tedy byt' jen jediná ze zákonných podmínek splněna, nelze ochranu před zásahem správního orgánu poskytnout (viz zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65, publ. pod č. 603/2005 Sb. NSS, dále též např. rozsudek téhož soudu ze dne 9. 1. 2013, č. j. 1 Aps 10/2012-20).

[47] Žalobce za nezákonný zásah, proti němuž brojil podanou žalobou, výslovně označil *nečinnost žalovaného a) a zásah žalovaného b)*, ve vztahu k jeho oznámení ze dne 2. 6. 2015 o provádění nepovolené stavební činnosti stavebníka Ing. M. K., spočívající v neuskutečnění kontrolní prohlídky [pouze žalovaný a)], neprovedení výzvy k bezodkladnému zastavení stavby, nevydání rozhodnutí o zastavení prací na stavbě, nezahájení řízení podle § 129 stavebního zákona popř. neučinění jiného odpovídajícího opatření. Domáhal se deklarace, že tato nečinnost, resp. zásah, ze strany žalovaného a) a b) byl nezákonný.

[48] Z kontextu všech vyjádření žalobce bylo možné dospět k závěru, že se domáhal určení nezákonnosti zásahu, který spočíval v nečinnosti správních orgánů ode dne podání podnětu ze dne 2. 6. 2015 do podání žaloby, a sice neprovedení odpovídajících opatření stavebního dozoru. Nečinnost tedy nespočívala v nevydání rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení, a v tomto tedy byla správně zvolena žaloba zásahová, a nikoli nečinnostní (§ 79 a násl. s. ř. s.).

[49] Dle § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona, nařídí stavební úřad odstranění stavby vlastníku stavby nebo s jeho souhlasem stavebníkovi stavby prováděné nebo provedené bez rozhodnutí nebo opatření nebo jiného úkonu vyžadovaného stavebním zákonem anebo v rozporu s ním, a stavba nebyla dodatečně povolena. Jedná se o správní řízení, které může stavební úřad zahájit výlučně z moci úřední. I v případě tohoto řízení se tak, z hlediska ochrany proti nečinnosti správního orgánu z podstaty věci uplatní obecné principy týkající se řízení, která je možno zahájit jen z moci úřední, v jejichž případě fyzické nebo právnické osoby mohou dát k zahájení takového řízení pouze podnět. Postup správního orgánu je v takových případech upraven v § 42 správního řádu. I zde zákon stanoví lhůty k vyřízení a rovněž zde se lze při jejich nedodržení domáhat přijetí opatření proti nečinnosti podle § 80 správního řádu. Platí však, že osoba, která dala podnět k zahájení řízení, se může v rámci správní ochrany proti nečinnosti domáhat jen toho, aby správní orgán ve stanovené lhůtě na tento podnět reagoval, nikoli toho, jakým způsobem má být podnět konkrétně vyřízen (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2013, č. j. 5 Ans 2/2013-40).

[50] Ve vztahu k projednávané žalobě tedy nebyl žalobce oprávněn domáhat se samotného zahájení řízení o odstranění stavby podle § 129 stavebního zákona, resp. uskutečnění jiného požadovaného opatření stavebního dozoru, ale pouze reakce na jeho podnět. Nezahájením řízení o odstranění stavby ani neprovedením jiného opatření stavebního dozoru nemohl být žalobce přímo zkrácen na svých právech, a tudíž nebyly naplněny podmínky pro určení nezákonnosti zásahu.

[51] V nyní projednávané věci obdržel **žalovaný a)** podnět žalobce o provádění nepovolených stavebních prací dne 2. 6. 2015, dne 10. 6. 2015 požádal o provedení delegace a dne 17. 6. 2015 krajský úřad pověřil vyřízením podání žalobce žalovaného b). Žalovaný a) tedy nemohl být nadále nečinný, jelikož již nebyl ve věci příslušný. O pověření žalovaného b) se žalobce měl možnost dozvědět jednak na úřední desce a jednak i ze sdělení krajského úřadu ze dne 13. 7. 2015 a ze dne 21. 7. 2015 v rámci prověření opatření proti nečinnosti.

[52] **Žalovaný b)** obdržel podnět žalobce rovněž dne 2. 6. 2015. Nejprve provedl dne 4. 6. 2015 kontrolní prohlídku a vydal výzvu k bezodkladnému zastavení prací (o čemž se žalobce dozvěděl dne 8. 6. 2015). Následně však dne 9. 6. 2015 podání žalobce postoupil k žalovanému a), protože věcně a místně příslušným je žalovaný a). O této skutečnosti žalobce informoval. Dne 19. 6. 2015 žalovaný b) obdržel usnesení krajského úřadu o pověření k vyřízení podání žalobce. Následně dne 23. 7. 2015 jednak zrušil svoji předchozí výzvu ze dne 4. 6. 2015, jelikož nebyl k jejímu vydání příslušný a jednak vyzval stavebníka k účasti na kontrolní prohlídce. O úmyslu žalovaného b) vykonat opakovanou kontrolní prohlídku informoval žalobce krajský úřad ve sděleních ze dne 13. 7. 2015 a ze dne 21. 7. 2015.

[53] Lze tedy shrnout, že podnětem žalobce ze dne 2. 6. 2015 se správní orgány zabývaly. Přes počáteční nejasnosti o příslušnosti se řízení ujal žalovaný b), který v souladu se správním řádem konal další úkony. Ostatně jak vyplynulo ze soudního a správního spisu, po podání žaloby (dne 31. 7. 2015) byla dne 25. 8. 2015 provedena opakovaná kontrolní prohlídka, o čemž byl žalobce zpraven sdělením ze dne 26. 8. 2015. Dne 23. 9. 2015 bylo zahájeno řízení o odstranění stavby oplocení, zahradního posezení, skladu a parkovacího stání. V současné době probíhá u žalovaného b) řízení o dodatečném povolení předmětných staveb.

[54] Žalovaní v nyní projednávané věci nepostupovali v rozporu se zákonem. Soud je toho názoru, že žalobce podal žalobu poněkud předčasně.

[55] Žalobce neměl na základě svého podnětu nárok na to, aby bylo zahájeno řízení o odstranění stavby na pozemcích souseda, příp. jiné opatření pro zabránění jeho stavební činnosti. Měl pouze právo na to, aby správní orgány na jeho podnět reagovaly. Tak se také v daném případě stalo a postup správních orgánů soud neshledal nezákonným.

[56] Jak plyne již z výše uvedeného, zahájení správního řízení z moci úřední není vynutitelné na základě pouhého podnětu a není zde proto ani důvodu podatelům podnětu poskytovat soudní ochranu, ať formou žaloby nečinnostní či zásahové.

[57] Soud tedy dospěl k závěru, že k nezákonnému zásahu do práv žalobce postupem žalovaných nedošlo.

[58] Tvrzení, že je stavba postavena částečně i na jeho pozemku žalobce žádným způsobem nespecifikoval ani neprokázal, tudíž se jím soud nemohl zabývat. Ochrany pokojné držby je možno se domáhat v rámci civilního soudnictví.

V. Závěr a náklady řízení

[59] Z uvedených důvodů soud žalobu dle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl, neboť není důvodná.

[60] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta) a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení.

[61] Žalovaným správním orgánům, kterým by jinak jakožto úspěšným účastníkům řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jejich běžné administrativní činnosti nevznikly. Žalovaný a) byl nejprve zastoupen advokátkou a následně advokátem, nicméně soud neshledal, že by se jednalo o důvodně vynaložený náklad. Jak bylo uvedeno výše, žalovaný a) nebyl již na základě usnesení krajského úřadu ze dne 17. 6. 2015 ve věci podání žalobce ze dne 2. 6. 2015 příslušný, což plně postačovalo jako právní obrana proti nyní projednávané žalobě. Vyjádřit tuto skutečnost jistě bylo v silách zaměstnanců pověřeného obecního úřadu a nebylo třeba se za tímto účelem nechat zastupovat advokátem. Ostatně kromě vznesení této námitky se vyjádření zástupkyně žalovaného a) ze dne 2. 10. 2015, 10. 11. 2015, 11. 4. 2016 a 30. 5. 2016 nesla spíše v osobní rovině, než že by směřovala k jádru věci.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo

jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 4. dubna 2017

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
předsedkyně senátu